

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 561/2017-36

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. januára 2018 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Lajosa Mészárosa prerokoval prijatú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného Advokátskou kanceláriou Mandzák a spol., s. r. o., Zámocká 5, Bratislava, v mene ktorej koná advokát JUDr. Michal Mandzák, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 175/2014, za účasti Okresného súdu Bratislava I, a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 175/2014 porušené boli.

2. Okresnému súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 175/2014 p r i k a z u j e konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadosťučinenie v sume 500 € (slovom päťsto eur), ktoré mu je Okresný súd Bratislava I p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava I je p o v i n n ý nahradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 374,81 € (slovom tristosedemdesiatštyri eur a osemdesiatjeden centov) na účet jeho právneho zástupcu Advokátskej kancelárie Mandzák a spol., s. r. o., Zámocká 5, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. júna 2017 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 175/2014 (ďalej len „napadnuté konanie okresného súdu“).

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ sa žalobou z 26. septembra 2014 domáhal na okresnom súde proti žalovanému – Slovenskej republike – Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „žalovaný“), náhrady škody (v sume 681,44 € z titulu odmeny za obhajobu v trestnom konaní) spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci pri výkone verejnej moci. Okresný súd však podľa sťažovateľa v napadnutom konaní neuskutočnil žiadne relevantné úkony smerujúce k meritórnemu rozhodnutiu veci od roku 2014, teda nezabezpečil v danej právnej veci taký procesný postup, ktorým by odstránil stav právnej neistoty sťažovateľa, a v dôsledku tohto postupu všeobecného

súdu stav právnej neistoty sťažovateľa naďalej trvá. Sťažovateľ preto zastáva názor, že okresný súd svojím postupom v predmetnej veci spôsobil zbytočné prietahy, a tým porušil jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Sťažovateľ uvádza, že „*prietahy v predmetnom... konaní neboli spôsobené právnou a faktickou zložitou veci. Taktiež zo správania účastníka nemožno vyvodiť záver, že svojím konaním spôsobil prietahy v súdnom konaní. Máme za to, že prietahy v súdnom konaní boli spôsobené postupom všeobecného súdu, nakoľko od podania návrhu na začatie konania zo dňa 26. 09. 2014 a po jeho zaslaní na vyjadrenie odporcovi (vyjadrenie zo dňa 07. 11. 2014) a následného zaujatia stanoviska sťažovateľa podaného prostredníctvom jeho právneho zástupcu k tomuto vyjadreniu zo dňa 19. 12. 2014, nevykonal Okresný súd Bratislava I žiadny právne relevantný úkon, ktorý by smeroval k meritórnemu prejednaniu a rozhodnutiu veci v prvoinštančnom konaní.*“.

Sťažovateľ zároveň žiada priznať aj primerané finančné zadostučinenie v sume 10 000 €, výšku ktorého odôvodňuje tým, že „*toto finančné zadostučinenie je protihodnotou utrpenej nemajetkovej ujmy spôsobenej zbytočnými prietahmi v prvoinštančnom konaní vedenom pod spis. zn.: 4 C/175/2014.*

V uvedenom konaní vznikli zbytočné prietahy vytvárajúce stav právnej neistoty sťažovateľa v oblasti jeho nároku na náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci, ktoré trvajú ... takmer tri roky, a vzhľadom na správanie sa súdu nie je možné predpokladať, kedy sa pretrvávajúci stav právnej neistoty sťažovateľa odstráni.

Súdne konanie vo veci náhrady škody spôsobenej pri výkone verejnej moci sťažovateľa prebieha od 26. 09. 2014, kedy bola podaná žaloba, pričom doposiaľ nebola predmetná právna vec právoplatne ukončená.

Štát nesie zodpovednosť za riadne a včasné konanie svojich orgánov, preto je povinný zabezpečiť konanie o náhrade škody spôsobenej pri výkone verejnej moci bez zbytočných prietahov a prejednať vec v primeranej lehote. Nakoľko konanie žalovaného predstavuje zásah do práv sťažovateľa, konanie o náhradu škody spôsobenej pri výkone

verejnej moci by mal súd prejednávať bez zbytočných prietáhov s cieľom minimalizovať rozsah škody a zabezpečiť reparáciu vzniknutej ujmy...“.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd sťažnosť prijal na ďalšie konanie a následne vydal tento nález:

„1/ Základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ] (správne má byť [REDAKOVANÉ], pozn.) na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod spis. zn.: 4 C/175/2014 porušené bolo.

2/ Okresnému súdu Bratislava I prikazuje, aby vo veci vedenej pod spis. zn.: 4 C/175/2014 konal bez zbytočných prietáhov.

3/ Sťažovateľovi [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadosťučinenie 10.000,- Eur (slovom desaťtisíc eur), ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4/ Sťažovateľovi [REDAKOVANÉ] priznáva náhradu trov konania, ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

Ústavný súd si ešte pred predbežným prerokovaním sťažnosti prípisom zo 17. augusta 2017 vyžiadal z okresného súdu spis vedený v napadnutom konaní a následne po jeho preštudovaní sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. II. ÚS 561/2017-16 z 12. septembra 2017 ju podľa § 25 ods. 1 a 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd prípisom z 19. októbra 2017 vyzval predsedníčku okresného súdu, aby sa vyjadrila k vecnej stránke prijatej sťažnosti a k otázke vhodnosti ústneho pojednávania.

Dňa 24. novembra 2017 bol ústavnému súdu doručený prípis predsedníčky okresného súdu sp. zn. SprV 181/2017 zo 16. novembra 2017, prostredníctvom ktorého sa vyjadrila k vecnej stránke sťažnosti a zároveň uviedla, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania veci. Predsedníčka okresného súdu v prípise uviedla: *«Žaloba o náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci pri výkone verejnej moci bola doručená na Okresný súd Bratislava I dňa 29. 09. 2014. Po preštudovaní spisového materiálu mám za to, že v predmetnom konaní sp. zn. 4 C 175/2014 ide o skutkovo a o právne zložitú vec, čo vyplýva aj zo samotného predmetu konania, ktorým je náhrada škody voči štátu, ktorá bola spôsobená pri výkone verejnej moci s náhradou nemajetkovej ujmy. K sťažnosti sa vyjadrila zákonná sudkyňa JUDr. Martina Lišková, ktorej vec bola pridelená dňa 11. 01. 2016. Vyjadrenie zákonnej sudkyne zo dňa 10. 11. 2017, ktoré obsahuje aj chronologický prehľad úkonov vykonaných v spise sp. zn. 4 C 175/2014 prikladám v prílohe. V tejto súvislosti si dovoľujem poznamenať, že vec bola dňa 29. 09. 2014 pôvodne pridelená na prejednanie a rozhodnutie sudkyňi Mgr. Adele Unčovskej...»*

Vychádzajúc zo spisového materiálu sp. zn. 4 C 175/2014 je možné konštatovať nečinnosť tunajšieho súdu v tomto konaní, a to v období od 13. 01. 2015 do 22. 08. 2016. V období od 26. 08. 2016 do 26. 06. 2017 tunajší súd realizoval nevyhnutné úkony súvisiace s oboznámením sa s obsahom spisu sp. zn. 4 C 175/2014. K nečinnosti tunajšieho súdu v tomto konaní došlo z objektívnych príčin, a to najmä z dôvodu dlhodobej práceneschopnosti zákonnej sudkyne, z dôvodu jej plánovaných návštev zdravotníckych zariadení, čerpania riadnej dovolenky na zotavenie, ale aj z dôvodu dlhodobej práceneschopnosti vyššej súdnej úradníčky, ktorá je inak pridelená do dvoch veľkých civilných súdnych oddelení, pričom v prvom polroku 2016 vykonávala pozíciu vyššej súdnej úradníčky až v troch civilných súdnych oddeleniach. Vo veci sp. zn. 4 C 175/2014 bol vytýčený termín pojednávania na 06. 10. 2017, ktorý bol z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne v období od 04. 09. 2017 do 15. 10. 2017 odročený na nový termín pojednávania na deň 01. 12. 2017.“

Zákonná sudkyňa okrem iného vo svojom vyjadrení uviedla takýto prehľad úkonov okresného súdu v napadnutom konaní: „14. 10. 2014 – vypracované uznesenie č. k. 4 C/175/2014-20 – výzva žalovanému na vyjadrenie sa k žalobe a jej prílohám

15. 10. 2014 – uznesenie č. l. 20 expedované kanceláriou žalovanému, doručené žalovanému dňa 20. 10. 2014

19. 11. 2014 – vypracovaný prípis, ktorým súd zaslal vyjadrenie žalovaného k žalobe advokátovi žalobcu + vypracovaná výzva na zaplatenie súdneho poplatku za žalobu

19. 11. 2014 – prípis a výzva na zaplatenie súdneho poplatku za žalobu expedované kanceláriou advokátovi žalobcu

13. 01. 2015 – vypracovaný prípis, ktorým súd zaslal vyjadrenie žalobcu k vyjadreniu žalovaného k žalobe žalovanému

11. 01. 2016 – spis pridelený zákonnej sudkyňi JUDr. Martine Líškovej na základe Dodatku k Rozvrhu práce Okresného súdu Bratislava I Spr. 3807/2015 zo dňa 21. 12. 2015

22. 08. 2016 – pokyn sudkyne pre kanceláriu na predloženie spisu vyššej súdnej úradníčke na vykonanie skutkového a právneho rozboru veci s návrhom na ďalší postup v konaní a s odkazom na pramene práva, literatúru a judikatúru súdov, z ktorej si čerpala (postačí ústne) v zmysle § 3 ods. 2 písm. b) a ods. 6 zákona č. 549/2003 Z. z. o súdnych úradníkoch v znení neskorších predpisov

26. 08. 2016 – predloženie spisu asistentkou vyššej súdnej úradníčke v zmysle pokynu sudcu

20. 03. 2017 – úradný záznam sudcu svedčiaci o ústne zreferovanom skutkovom a právnom rozbere veci vyššou súdnou úradníčkou v zmysle pokynu sudcu

27. 03. 2017 – pokyn sudkyne pre kanceláriu na predloženie spisu vyššej súdnej úradníčke na realizáciu úkonov súvisiacich s prípravou pojednávania v zmysle § 7 písm. c/ zákona č. 549/2003 Z. z. o súdnych úradníkoch v znení neskorších predpisov

30. 03. 2017 – predloženie spisu asistentkou vyššej súdnej úradníčke v zmysle pokynu sudcu

26. 06. 2017 – vytýčenie termínu pojednávania na 06. 10. 2017 o 08:30 hod. s pokynom pre kanceláriu

26. 06. 2017 – predvolania na pojednávanie vyexpedované kanceláriou stranám sporu

*19. 09. 2017 – upovedomenie o odročení pojednávania na nový termín pojednávania
01. 12. 2017 o 08:30 hod. z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne...*

K odročeniu pojednávania vytýčeného dňa 26. 06. 2017 v predmetnom spore pôvodne na deň 06. 10. 2017 na nový termín pojednávania dňa 01. 12. 2017 o 08:30 hod., objasňujem, že dôvodom tohto odročenia pojednávania bola skutočnosť, že som bola od 04. 09. 2017 do 15. 10. 2017, z dôvodu operácie nohy, práceneschopná a do práce som nastúpila po ukončení práceneschopnosti dňa 16. 10. 2017.“

Ústavný súd zistil, že pojednávanie vo veci sp. zn. 4 C 175/2014 nariadené na 1. december 2017 bolo odročené na 26. február 2018.

Ústavný súd prípisom z 22. decembra 2017 vyzval právneho zástupcu sťažovateľa, aby zaujal stanovisko k vyjadreniu predsedníčky okresného súdu, ktoré mu v prílohe zaslal, a ústavnému súdu oznámil, či súhlasí s tým, aby sa podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustilo od ústneho pojednávania.

Vyjadrenie právneho zástupcu sťažovateľa bolo ústavnému súdu doručené 9. januára 2018. Právny zástupca sťažovateľa vo vyjadrení uviedol, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania veci, a zároveň špecifikoval sumu trov konania, ktoré si uplatnil už v rámci sťažnosti takto: „Úkon právnej služby pred Ústavným súdom (§ 11 ods. 3 Vyhl. MS SR č. 655/2004 Z. z.):

1. príprava, prevzatie právneho zastúpenia pred ÚS SR a 2. vypracovanie ústavnej sťažnosti zo dňa 19. 06. 2017, t. j. 2 x úkon právnej služby vo výške 147,33 EUR bez DPH + režijný paušál 8,84 EUR bez DPH + 20 % DPH vo výške 374,81 EUR. Keďže právny zástupca sťažovateľa je platiteľom dane z pridanej hodnoty, suma trov bola navýšená o DPH.“

K vyjadreniu predsedníčky okresného súdu právny zástupca sťažovateľa uviedol: „Predsedníčka Okresného súdu Bratislava I vo svojom vyjadrení neuvádza žiadne také skutočnosti, ktoré by boli mali mať vplyv na to, či v prípade sťažovateľa došlo k porušeniu namietaných práv v ústavnej sťažnosti. V zmysle ustálenej judikatúry Ústavného súdu

ako i ESLP totiž vyplýva, že dôvody, ktoré predsedníčka označuje za objektívne (a to práceneschopnosť zákonnej sudkyne, čerpanie dovolenky a pod.) nie sú takými dôvodmi, ktoré by mohli odôvodňovať prieťahy v konaní. Rovnako takýmito dôvodmi nie sú ani dôvody, na ktoré poukazuje zákonná sudkyňa (a to chronická zaťaženosť Okresného súdu Bratislava I a pod.). Jedná sa dôvody, ktoré majú základ v organizácii súdu a takéto dôvody v žiadnom prípade nemôžu ísť odôvodňovať prieťahy v konaní. Sama zákonná sudkyňa nevedela vysvetliť skoro ročný prieťah (od 13. 01. 2015 do 31. 12. 2015) predchádzajúcej zákonnej sudkyne, pričom ani predsedníčka Okresného súdu Bratislava I tento prieťah zvlášť neodôvodnila. Už len táto okolnosť je postačujúca pre to, aby ústavnej sťažnosti bolo vyhovené.

Z uvedených dôvodov preto trváme na tejto ústavnej sťažnosti. Za toto vyjadrenie nežiadame náhradu trov konania, keďže z ústavnoprávneho hľadiska neuvádza žiadne nové okolnosti.“

Keďže okresný súd aj sťažovateľ netrvajú na ústnom pojednávaní veci, ústavný súd využil možnosť podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde a upustil od ústneho pojednávania v danej veci, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 175/2014 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov...

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch...

Ústavný súd si pri výklade základného „práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov“, ktoré je garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Napadnuté konanie okresného súdu začalo za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov účinný do 30. júna 2016 (ďalej len „OSP“), ktorý v § 6 prikazoval súdom, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania

postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná. Povinnosť súdu vec rýchlo prejednať a rozhodnúť vyplývala aj z § 100 ods. 1 OSP a § 117 ods. 1 OSP, podľa ktorého bol sudca povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov.

Vychádzajúc z toho, že napadnuté konanie nie je v čase rozhodovania ústavného súdu právoplatne skončené, ústavný súd poukazuje na to, že 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“). Podľa § 470 ods. 1 CSP ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

Postup okresného súdu v napadnutom konaní od 1. júla 2016 bolo teda potrebné hodnotiť aj podľa ustanovení Civilného sporového poriadku.

Podľa čl. 17 CSP súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným priet'ahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

Podľa § 157 ods. 1 CSP súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

1. Predmetom napadnutého konania pred okresným súdom je rozhodovanie o náhrade škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

V súvislosti s rozhodovaním o takýchto návrhoch sa spravidla aplikujú zásady, ktoré sú platné aj pri uplatnení všeobecnej zodpovednosti za škodu, prípadne za bezdôvodné obohatenie podľa Občianskeho zákonníka. Možno konštatovať, že početnosťou zrejme nejde o každodennú agendu všeobecných súdov, avšak z právneho hľadiska uvedený nárok tvorí bežnú náplň práce všeobecného súdu prvého stupňa. Pokiaľ ide o skutkovú zložitost' veci, ústavný súd sa nestotožnil s názorom predsedníčky okresného súdu, ktorá predmetnú vec považuje za skutkovo zložitú odôvodňujúc to len poukázaním na predmet napadnutého konania.

2. Pri hodnotení správania sťažovateľa v napadnutom konaní ústavný súd konštatuje, že nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na ťarchu sťažovateľa pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v predmetnom konaní k zbytočným priet'ahom.

3. Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či v označenom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup okresného súdu v napadnutom konaní.

Ústavný súd si pre účely preskúmania postupu okresného súdu zabezpečil súdny spis ešte pred prijatím sťažnosti na ďalšie konanie, z ktorého zistil, že napadnuté konanie na okresnom súde začalo 29. septembra 2014 a ku dňu doručenia sťažnosti sťažovateľa ústavnému súdu trvalo dva roky a takmer deväť mesiacov. Okresný súd po doručení návrhu sťažovateľa na začatie konania uznesením č. k. 4 C 175/2014-20 zo 14. októbra 2014 vyzval žalovaného, aby sa vyjadril k podanému návrhu, ku ktorému sa žalovaný vyjadril podaním doručeným okresnému súdu 12. novembra 2014. Dňa 19. novembra 2014 okresný súd prípisom zaslal vyjadrenie žalovaného sťažovateľovi a zároveň ho vyzval na zaplatenie súdneho poplatku za podaný návrh, ktorý sťažovateľ zaplatil 2. decembra 2014. Sťažovateľ sa k vyjadreniu žalovaného vyjadril podaním doručeným okresnému súdu 2. januára 2015, ktoré okresný súd následne prípisom z 13. januára 2015 zaslal odporcovi.

Dňa 21. decembra 2015 predsedníčka okresného súdu z dôvodu preloženia pôvodnej zákonnej sudkyne od 1. januára 2016 Krajskému súdu v Bratislave predmetnú vec tejto

sudkyňi odňala a 11. januára 2016 bola vec pridelená novej zákonnej sudkyňi. V nasledujúcom období okresný súd okrem dvoch pokynov na vykonanie skutkového a právneho rozboru veci a kontrolu súdneho spisu v predmetnej veci nevykonával žiaden relevantný právny úkon, ktorý by viedol k meritórnemu rozhodnutiu veci, až do 26. júna 2017, keď nariadil termín pojednávania na 6. október 2017, na ktoré predvolal sťažovateľa a odporcu. Ako z vyjadrenia zákonnej sudkyne vyplýva, pojednávanie pôvodne nariadené na 6. október 2017 bolo napokon odročené na 1. december 2017 z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne v období od 4. septembra 2017 do 15. októbra 2017. Ústavný súd zistil, že aj pojednávanie nariadené na 1. december 2017 bolo odročené na 26. február 2018, a teda v napadnutom konaní dosiaľ nedošlo k rozhodnutiu vo veci samej.

Vychádzajúc z uvedeného bol okresný súd v napadnutom konaní dva roky a päť mesiacov nečinný, pričom napadnuté konanie okresného súdu nie je ani dosiaľ právoplatne skončené. Vo veci je aktuálne nariadený termín pojednávania.

Pokiaľ ide o tzv. „objektívne okolnosti“, teda predovšetkým množstvo „vybavovaných“ vecí, na ktoré v danej veci poukázala zákonná sudkyňa, či jej dlhodobú práceneschopnosť, čerpanie dovolenky na zotavenie, ústavný súd dospel k názoru, že na tieto okolnosti nebolo možné prihliadať. Ústavný súd už v podobných súvislostiach viackrát vyslovil (pozri napr. I. ÚS 23/03, I. ÚS 76/03), že nedostatočné personálne obsadenie súdu a nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohlo len dočasne ospravedlniť vzniknuté prieťahy, a to len v tom prípade, ak sa na ten účel prijali včas adekvátne opatrenia. Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí a vykonanie spravodlivosti bez zbytočných prieťahov. I keď nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania a mieru ochrany ich základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy oslabiť poukázaním na dlhodobu obmedzenú personálnu kapacitu príslušných súdov (pozri napr. I. ÚS 119/03). Okrem uvedeného ústavný súd

opakovane zdôraznil, že pri posudzovaní toho, či bolo porušené právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, posudzoval postup súdu, a nie to, či toto právo bolo porušené činnosťou (nečinnosťou) alebo postupom konkrétneho sudcu vybavujúceho danú vec. Preto pri posudzovaní odôvodnenosti sťažnosti nemožno prihliadnuť na skutočnosti označované ako objektívne vo vyjadrení okresného súdu (I.ÚS 6/06).

Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že predovšetkým nečinnosťou okresného súdu v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietáhom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj k porušeniu jeho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto základné právo alebo slobodu porušil svojou nečinnosťou, vo veci konal podľa osobitných predpisov.

Keďže napadnuté konanie okresného súdu nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu ešte právoplatne skončené, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 175/2014 konal bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

Sťažovateľ žiada priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 10 000 € z dôvodu, že zbytočné prieťahy v napadnutom konaní, ktorého predmetom je nárok sťažovateľa na náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci, vytvárajú stav jeho právnej neistoty, keďže uvedené konanie trvá už viac ako tri roky a vzhľadom na správanie okresného súdu nie je podľa jeho názoru ani možné predpokladať, kedy sa tento pretrvávajúci stav jeho právnej neistoty odstráni.

Ústavný súd po prehodnotení okolností predmetnej veci zastáva názor, že v tomto konkrétnom prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia, avšak nie v sume, ako požaduje sťažovateľ.

Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Súčasne sa pritom riadi zásadou, že cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je len zmiernenie ujmy pocitovanej v dôsledku zbytočných prieťahov, teda reparácia nemajetkovej ujmy (napr. II. ÚS 16/07, IV. ÚS 84/02, IV. ÚS 592/2012).

Ústavný súd s prihliadnutím na celkovú dĺžku napadnutého konania okresného súdu, berúc do úvahy konkrétne okolnosti daného prípadu, t. j. čo je v „hre“ (predmetom napadnutého konania je rozhodovanie o náhrade škody v sume 681,44 €), dospel k záveru, že v danom prípade priznanie sumy 500 € možno považovať za primerané finančné zadost'učinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd preto rozhodoval aj o úhrade trov konania, ktoré vznikli sťažovateľovi v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátom JUDr. Michalom Mandzákom. Sťažovateľ žiadal priznať náhradu trov konania v sume 374,81 €.

Ústavný súd vychádzal pri rozhodovaní o priznaní trov konania z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2016, ktorá bola 884 € (za dva úkony v roku 2017). Úhradu priznal za dva uplatnené úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), 2 x 147,33 € a režijný paušál 2 x 8,84 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky), čo spolu predstavuje sumu 312,34 €. Sťažovateľ zároveň preukázal, že jeho právny zástupca je platiteľom dane z pridanej hodnoty predložením kópie osvedčenia o registrácii pre daň z pridanej hodnoty, preto zvýšil priznanú úhradu o daň z pridanej hodnoty v rozsahu 20 % (62,47 €) podľa § 18 ods. 3 vyhlášky, teda priznaná úhrada trov sťažovateľa celkovo predstavuje sumu 374,81 €.

Priznanú náhradu trov konania v uvedenej sume je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, nadobudne toto rozhodnutie právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. januára 2018